

At være leder/halvleder/dynamo på Hyldagerskolen.

Hyldagerskolen er som alle andre skoler under stadig forandring. Fra den første pavillion blev bygget i 69 til ombygning af fysiksal og opstilling af pavillion for 10 klasse i 97.

Organisation og procedurer.

Da jeg den 1. december 1972 gik ned over rampen, så jeg de fuldt oplyste vinduer i afdeling Nord. En skole med glorie af lys og energi.

Min forudsætning for at komme her, var at jeg havde været lærerrådsformand, repræsentant for fælleslærerrådet, redaktør af lærernes lokale blad. Alt sammen på Frederiksberg.

Havde skrevet nogle småbøger for børn, havde gået på Københavns forsøgsskole Emdrupborg fra 48 til 54, og der være formand for elevrådet.

I kommunen hvor jeg var bosat var jeg initiativtager til grundejerforeningens arrangementer for børn mv. Jeg havde ambitioner om at sætte i gang, inspirere, men ikke om at beslutte og bestemme.

I begyndelsen af min tid på Hyldagerskolen troede jeg, at det kunne lade sig gøre at organisere skolen, således at vi alle bevægede os hen mod de mål, der var foreskrevet i loven. Troede at vel beskrevne beslutningsprocedurer og afklarede magtforhold ville bringe alt på sin rette plads i en skole, der var bestemt af love og bekendtgørelser.

Infrastruktur.

Jeg blev synligt overrasket over, at det var infrastrukturen, der var den bærende struktur, og enighed i lærergruppen der var den drivende kraft.

Her var involvering og engagement, ikke for at opfylde lovens krav og mål; men for at gå nye veje i den ideologiske, anarkistiske og dermed moralske udvikling af folkeskolen. En stor menneskelig dynamo, hvor de ydre rammer blev ændret efter det nødvendige indhold. Det der prægede var engagement, demokrati og involvering, frihed lighed og broderskab, for ikke at nævne tro håb og kærlighed, som mere var mit udgangspunkt. Gud konge og fædreland var slet ikke til diskussion, blev der næppe undervist i.

Det dynamiske, kort efter 68

Skolens umålelige kvaliteter, medførte en uendelighed af forandringer af forretningsordner og arbejdsgange. Beslutninger taget på det ene møde kunne ændres på det næste, eller bare glemmes til fordel for de ægte værdier, der blev produceret i massevis sammen med eleverne.

Det der ledelsesmæssigt var muligt, var at give de gode kræfter myndighed og økonomisk råderum. Ledelse var at gøre lærere til ledere. Målet blev at finde de dynamiske personer og forsamlinger, og lægge økonomi og beslutning ud til dem der ville have myndigheden.

Bygningernes indflydelse på tanke, følelse, nærvær. Den samarbejdende skole.

Skolen voksede bygningsmæssigt. Derefter faldt elev og klassetal. Klasser blev sammenlagt. De der havde råd flyttede ud af distriktet. Elevgrundlaget forandrede sig. Det blev tydeligt at skolens organisation måtte forandres. En del dygtige lærere søgte andre steder hen, efter at have gjort deres gode og dårlige erfaringer på Hyldager skolen. De søgte nye udfordringer.

Det var nødvendigt at indtænke nye elementer i udviklingen af skolen. Elementer der kunne være den egentlige base for infrastrukturen.

Vi gjorde os overvejelser over hvilke gruppestørrelser der fungerer godt sammen. Hvilke bygningsmæssige forhold der skulle til for at få elevgrupper og lærergrupper til at fungere godt arbejdsmæssigt og socialt. F.eks. er der erfaring for, at børneforsamlinger på 80 til 120 er en god størrelse. At klasse størrelser på 20 til 28 er en god størrelse. At lærerforsamlinger på 12 til 15 er godt, at lærergrupper på tre er godt. At et hus med 5 klasser om et fællesrum er velegnet til at rumme disse gruppestørrelser. At børn før og efter pubertet ikke siger hinanden så meget.

Disse overvejelser, men især det, at det ikke er muligt i det lange løb, at ønske noget af bygningerne som de ikke kan, førte til, at skolen gennemførte en omstrukturering, der fjøede sig ind i de bygninger der var til rådighed med afd. Nord/ SYD for de små. Nordvest for mellemtrinnet og Sydvest for de store.

Jeg er blevet bestyrket i min opfattelse af, at bygningerne har en afgørende indflydelse på børnenes vaner og på de tanker der udspringer af disse vaner. Den implicitte socialisering.

SFO-erne blev lykkeligvis bygget ind i indskolingens den gang.

Dermed blev organisation, den økonomiske dynamik og bygningerne indtænkt som grundlag for den forandring, der skulle til.

Enhver løsning indebærer problemer, også den beskrevne løsning. F.eks. timetal i store og lille afdeling, faglærer/ klasselærer/ team tilhørsforhold. Vagtsystemer, afdelingens pauser, lærerværelsets brug. Disse faktiske problemer blev synlige, men ikke nemme at løse.

Udskolingens fik noget af sin løsning ved tematisering af 10-klasser. Indskolingens noget af sine løsninger gennem morgenpasning, spisning i klassen, indskoling af tosprogede, cykelkorps, oprettelse af læsekurser osv. Lærernes arbejdsvilkår gennem arbejdstidsaftaler, U/F/Ø tid, team møder med videre.

Værdierne.

Det næste element jeg blev interesseret i var, hvorledes de menneskelige værdier kunne udvikle sig og realiseres sammen med børnene og i børnene. Mellem lærere og de elever vi er sammen med.

Værdierne er først og fremmest de foreskrevne i folkeskolens formål: selvstændighed, ansvarlighed, kundskaber, færdigheder men også alle de sociale værdier, der er grundlag for den egentlige dannelse.

De udefra kommende forandringer kom og gav mig oplevelsen af, at der nu måtte gøres noget, for at støtte det enkelte barn i klassen. Hvad enten det var mokkerne i pigegrupperne eller kongerne i gruppen af de stakkels drenge, eller de aggressive og de skrøbelige. Jeg syntes at det var nødvendigt at vi alle udviklede os mere på det psykologiske plan end på det ideologiske.

Jeg begyndte på pæd. psyk. studiet på DLH. I skolen med drama og projektet Teater som værktøj.

Senere 10 klasse projektet med deling i drenge og piger.

Det første og mest lærerige ved studiet var, at sætte mig ind i hvad videnskabelig tænkning er. Det blev foredraget og praktiseret af K. B. Madsen og Vejleskov. Især teorier om børns læring og leg og hvorledes iagttagelse egentlig kan foretages, når vi stort set kun ser det, som vi ved noget om vi ved.

Den store forandring på skolen.

Midt under et halvt års studieorlov i 92/93, skete der store forandringer på skolen. Vi fik ny leder. Bo ønskede ikke at bevæge sig videre i noget, der kunne ligne en administrativ ørkenvandring, men valgte at afgå som leder.

Yvonne ankom med alle sine gode forudsætninger og gode forventninger til skolen. Et produktivt arbejdssted, men også med en viden om, at det ikke var bøger vi havde satset på gennem årene, men værkstedsordninger, afdelings arbejde, idræt, hjemkundskab, formning, forældrearbejde, engagerede forældre, det musiske, elevrådsarbejdet, integration af umulige elever. osv.

Det muliges kunst.

Skole er som politik, det muliges kunst. Hvis ikke der i en skole et tid og overskud til skabe forandring gennem samvær, diskussioner og fremdrift i store forsamlinger, så må vi gøre det i små forsamlinger på Ø-tid. Dette er et nyt vilkår. Vi må skabe fremdrift i små forsamlinger som teams, fagudvalg, udvalg der skaber baggrund for de store råds vejledninger, og de ledende organers beslutninger.

Dette nye vilkår behøver ikke at føre til en del og hersk politik, men kan føre til målrettet arbejde, klarhed, kundskab og synlighed om hvad der skal ske, og om i hvilken retning skolen skal forandres.

Kan vi måle os?

De tiltag der beslutes, hvad enten det er børns læsefærdighed eller skolebestyrelsens arbejde, kan så efterfølgende vurderes, måles og vejes, og efterfølgende danne baggrund for ny forandring hen mod det ønskede mål.

Det er ret interessant at komme tilbage til disse arbejdsformer fra Frederiksberg sidst i halvtredserne. Her var prøver og vurderinger, for ikke at sige sorteringer, et velkendt begreb.

Det rigtig spændende for mig er, at målopfyldelsen sker med tiltag og indhold, som dybt set stammer fra Forsøgsskolen Emdrupborg i 48. Min klasselærer fra den gang er nu pensioneret rektor fra Statens Forsøgscenter. Egedal Poulsen har været ret markant i 70-erne og 80-ernes udvikling.

Men også indholdet fra Hyldagerskolen i 70-erne og 80-erne er væsentlige elementer i den ny lov. Fra Hyldagerskolen har Poul Erik Christoffersen bestemt taget noget med til forsøgscentret. Og Leif Moos har nok også taget noget med til lederuddannelsen på DLH. Jeg kunne også nævne en del andre fra Hyldagerskolen, der har været med til at skabe de pædagogiske diskussioner, som har præget den nye lov.

Er der stadig en kamp at kæmpe? Eller hvad?

Det virker bekendt på mig, at vi nu må samle os omkring at lære børnene dansk.

Forsvaret for den danske tunge. Forsvaret mod amerikaniseringen via nettet. Forsvaret for den frie forfatning som er skabt omkring 1848 og forsvaret af vores konkurrenceevne over for udlandet, der begyndte med andelsbevægelsen. Hvorfor er disse mål er i højsædet?

Min kulturelle hukommelse siger mig, at det var lidt de samme mål som i min tip tip oldefars dage. Ham der fik en tapperhedsmedalje efter krigen i 1848. Da var det blot påvirkningen fra Tyskland vi ønskede at holde afstand til.

Forsvaret gik jo ikke så godt i 64 (1864). Så nu er jeg spændt på om vi i vores optagethed af, hvor tapre vi er på Hyldagerskolen, bliver ædt op af amerikanerne, af internettet, af EU og, i den ikke kulturelle verden, af for mange pesticider.

I det mindste er jeg ked af, at det i kampens hede bliver sværere og sværere at integrere de svage børn i den danske folkeskole. At erklære en del af den danske befolkning, for "måske egnede" og lade dem komme på overførselsindkomst, og uddanne resten til at blive netbrugere.

Det er at tabe krigen.

Ebbe Steen Knudsen vicer 1972 til 1997